

Taalcoaching op de werkvloer

Taalcoaching op de werkvloer: hoe organiseer je oefenkansen
Nederlands voor graduaatsstudenten op stage?

Vlaams Forum Taalbeleid Hoger Onderwijs – UA 17 mei 2022

Öznur Karaca en An De Moor

Programma

1. Check-in
2. Doelstellingen
3. Klare taal
4. Student en werkplek – een samenwerking
5. Afsluiter

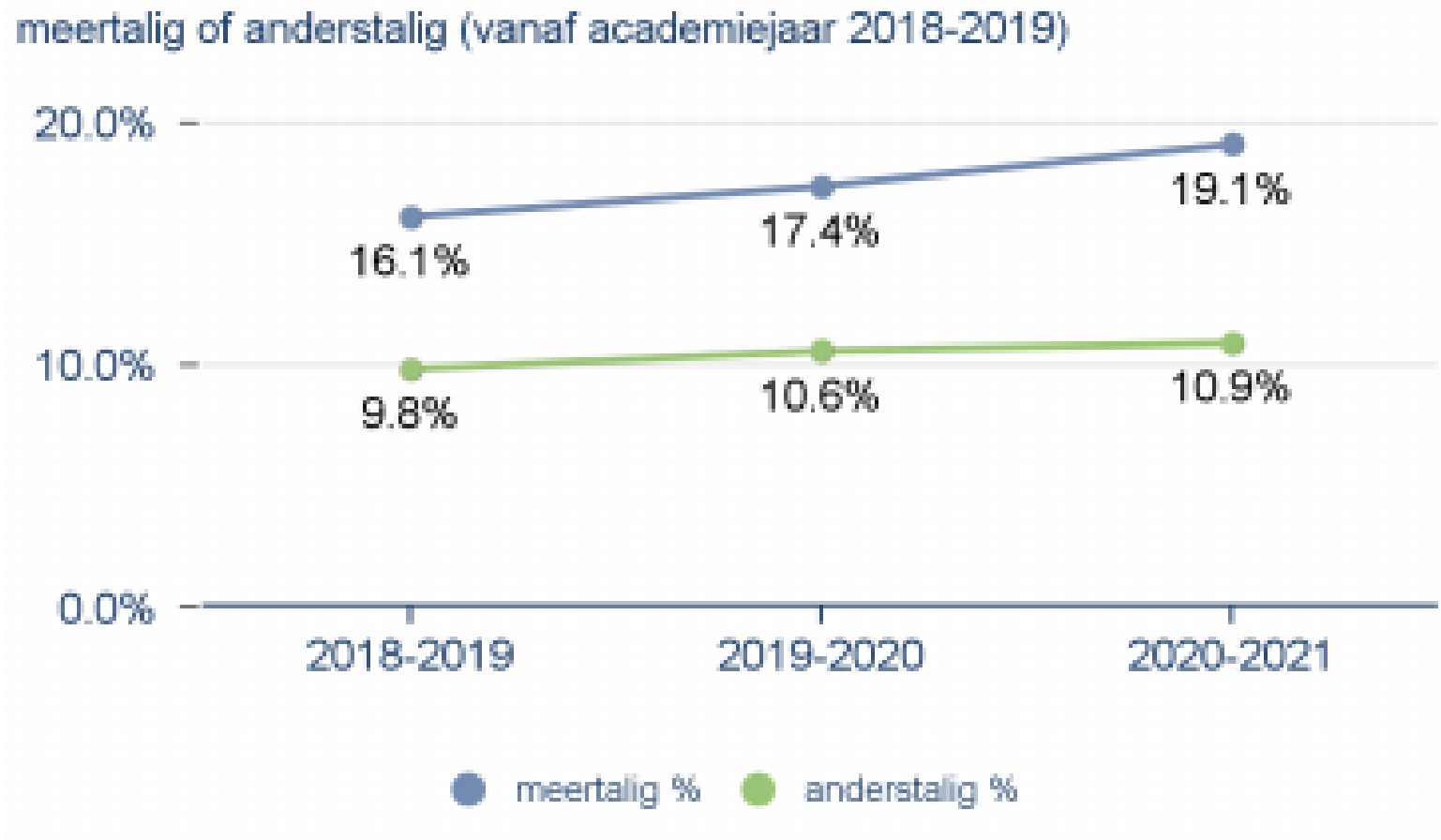
1.

Check-in

Check-in

- Wie is bekend met “taalniveaus” A2, B1, B2, C1 ...
- Wie komt dagelijks in contact met anderstalige en meertalige studenten?

- Welke talen hoor je in de les?

Hoe meertalig zijn de studenten in Odisee?

1 in 5 is meertalig

1 in 10 heeft het Nederlands niet als moedertaal

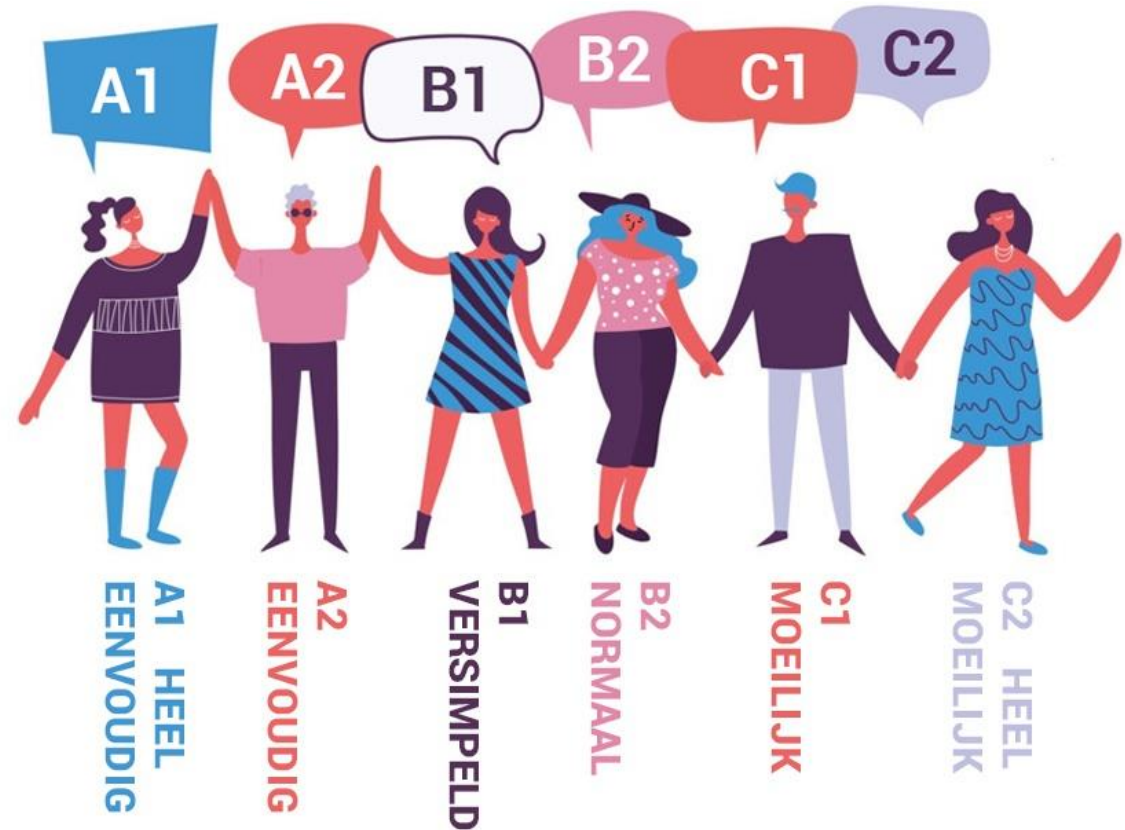
1 in 6 heeft een migratieachtergrond (x 1,5 in 2 jaar!)

Welke nationaliteiten aan AP Hogeschool?

Afghaans	Colombiaans	Iraaks	Nepalees	Sloveens
Albanees	Congolees (Kinshasa, ex-Zaire)	Iraans	Nigerees	Somalisch
Algerijns	Cypriotisch	Israëlich	Nigeriaans (nog niet definitief bewezen)	Spaans
Amerikaans	Deens	Italiaans	Noors	Sri Lankaans
Angolees	Duits	Jamaicaans	Oekraïens	Surinaams
Armeens	Eritrees	Japans	Oezbeeks	Syrisch
Australisch	Ests	Jordaans	Oostenrijks	Taiwanees
Azerbeidjaans	Filipijns	Kameroens	Pakistaans	Thais
Belgisch	Fins	Kazaks	Palestijns	Tibetaans
Belizaans	Frans	Keniaans	Peruaans	Togolees
Bermudaans	Georgisch	Kosovaars	Pools	Tsjechisch
Boliviaans	Ghanees	Kroatisch	Portugees	Turks
Bosnisch	Grieks	Letse	Roemeens	Venezolaans
Braziliaans	Guinees	Litouwse	Russisch	Wit-Russisch
Brits	Hongars	Luxemburgse	Salvadoraans	Zuid-Koreaans
Bulgaars	Iers	Macedonisch	Servisch	Zweeds
Burundees	IJslands	Marokkaanse	Sierra Leoons	Zwitsers
Chileens	Indisch	Mexicaans	Slovaaks	
Chinees	Indonesisch	Mongools		
Chinees (Macau SAR)		Nederlands		

Studenten in het hoger onderwijs

- Uiteenlopende taalprofielen, vnl. in de graduataten

2.

Doelstellingen

Doelstellingen van de workshop

- Kennismaking met/herhaling van de principes klare taal
- Oefenkansen Nederlandse taal op de werkplek
- Checklists voor eigen gebruik

3.

Klare taal

Welke verschillen zie en hoor je tussen het 1ste en 2de filmpje?

Onthaal nieuwe medewerker – hoe het niet hoeft

Onthaal nieuwe medewerker – hoe het ook kan

▶ 13 Titel van de presentatie

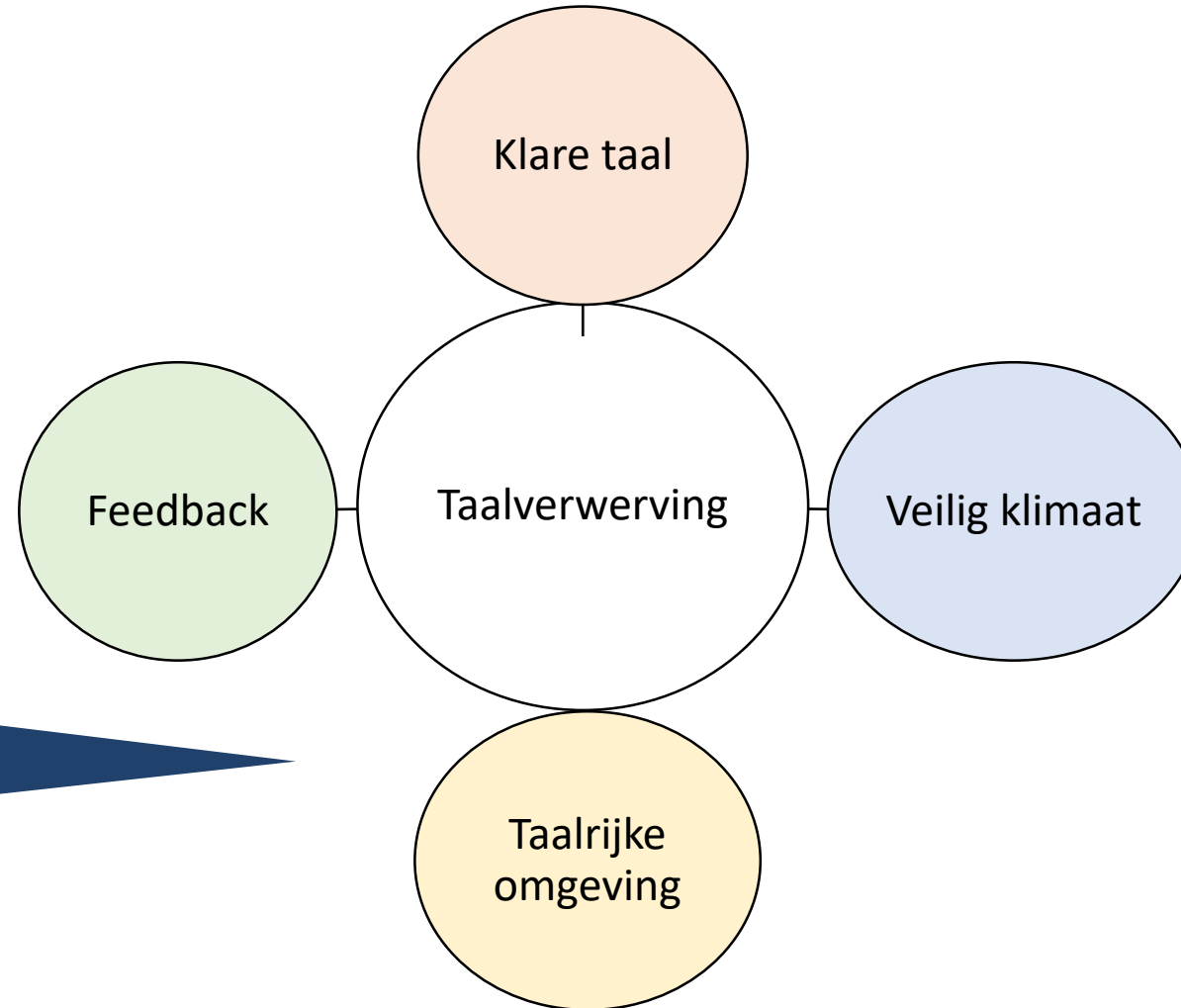
Checklist klare taal (1)

De Nederlandstalige gesprekspartner ...	Check?
...gebruikt eenvoudige/contextgebonden woorden	
...gebruikt transparante woorden	
...is voorzichtig met: <ul style="list-style-type: none"> - formele taal - Belgische begrippen - afkortingen - dialect	
...vermijdt overbodige woorden en info	
...vermijdt figuurlijk taalgebruik/humor	
...gebruikt korte zinnen	
...gebruikt instructietaal	
...gebruikt correct Nederlands en praat niet krom (geen tarzantaal)	
...controleert begrip	

Checklist klare taal (2)

De Nederlandstalige gesprekspartner ...	Check?
...spreekt traag en duidelijk	
...geeft voorbeelden	
...stelt de juiste vragen om te checken of alles begrepen is	
...moedigt de anderstalige aan om Nederlands te spreken: <ul style="list-style-type: none"> - geeft tijd - maakt oogcontact - gebruikt bemoedigende woorden - schakelt niet dadelijk over naar een andere taal	
...houdt rekening met de voorkennis en taalkennis van de anderstalige	
...geeft gerichte info om zijn doel te bereiken (wie wat wanneer)	

Taalverwerving is een proces

Nieuwe woorden
zijn pas gekend
na 7x herhalen
en input is
noodzakelijk

Klare taal	Korte en eenvoudige uitleg bij belangrijke woorden/vakjargon
	Transparante woorden
	Standaardnederlands Uitleg bij dialect
	Langzaam en duidelijk praten Gebruik maken van pauzes
	Correcte taal Geen Tarzantaal (bv. <i>Jij morgen komen. Naar hier met papier.</i>)
Veilig klimaat	Ruimte voor fouten/vragen
	Herhaling
	Kleine groepen
	Niet mogelijk? Taalmeter of peter
Taalrijke omgeving	Woorden uitleggen + herhalen
	Visueel ondersteunen
	Via gebaren de handeling voordoen
Feedback Je kan alleen verbeteren als je bewust bent van je fouten	Herhalen/herformuleren
	Doorvragen (wie, wat, bedoel je,...)
	Impliciet verbeteren (gesprek valt niet stil) vs. expliciet (focus op de fout)

Stelling

“Als je gemotiveerd bent, kan je op een jaar tijd een behoorlijk niveau Nederlands leren.”

Beïnvloedende factoren

Moedertaal	Taalaanleg
Blootstelling aan doeltaal	Onderwijs
Leeftijd	Cognitief niveau
Motivatie	Onderwijsgraad
Attitude	Persoonlijkheid
Trauma	Leerstijl

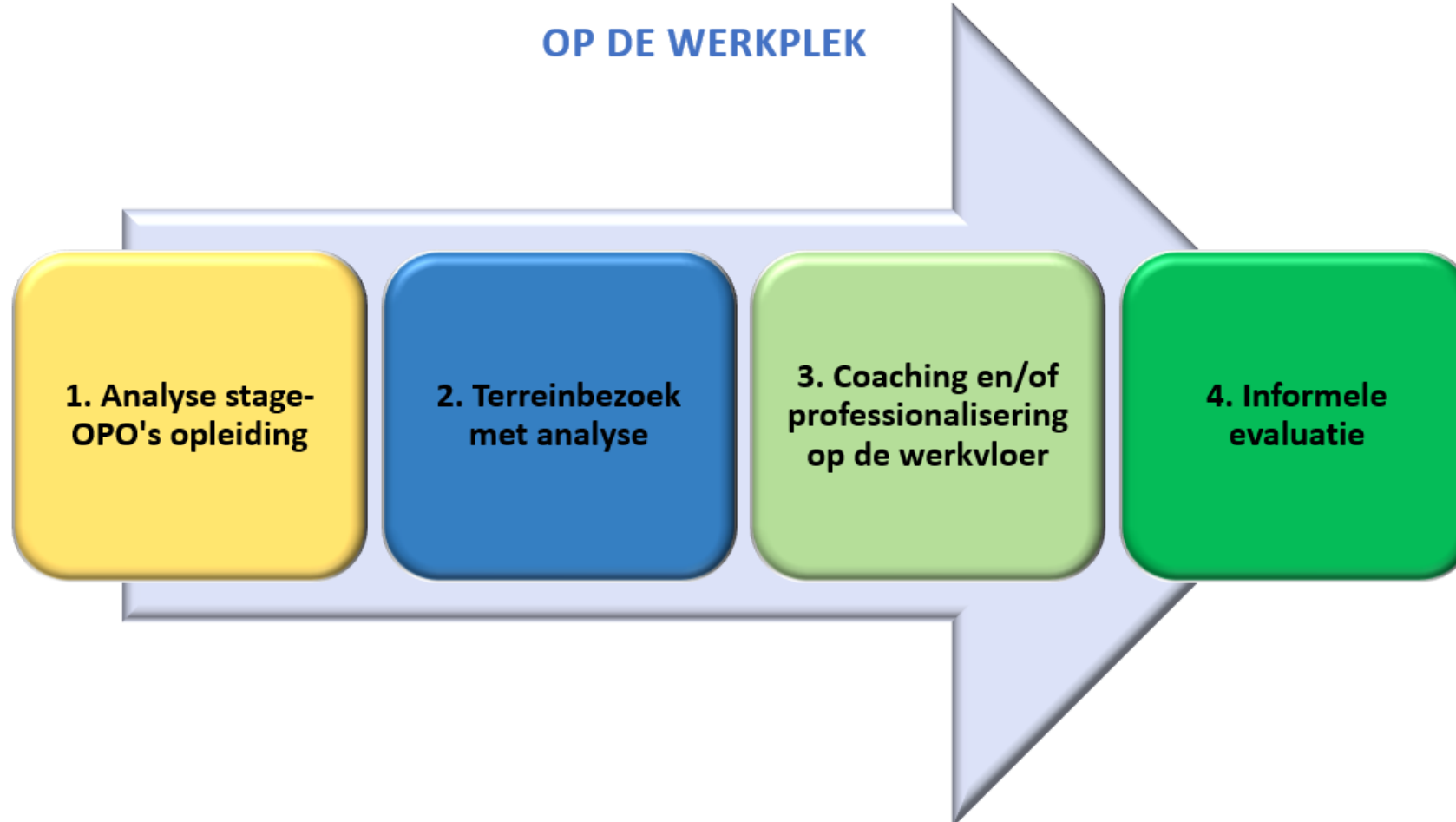
Klare schriftelijke taal?

Wat is duidelijke taal NIET ?	Wat is duidelijke taal WEL ?
Korte teksten schrijven	Leest vlot en spreekt aan
	Duidelijk na 1 leesbeurt
Schrijven in kleutertaal	Aandacht voor : <ul style="list-style-type: none"> - woorden - zinnen - structuur - vormgeving
Moeilijke stukken weglaten	Heeft aandacht voor lezers met taaldrempels, en is aangenaam voor hooggeletterden.

4.

Student en Werkplek – een samenwerking

**NEDERLANDS OP DE WERKVLOER:
OEFENKANSEN NEDERLANDS VOOR GRADUAATSSTUDENTEN
OP DE WERKPLEK**

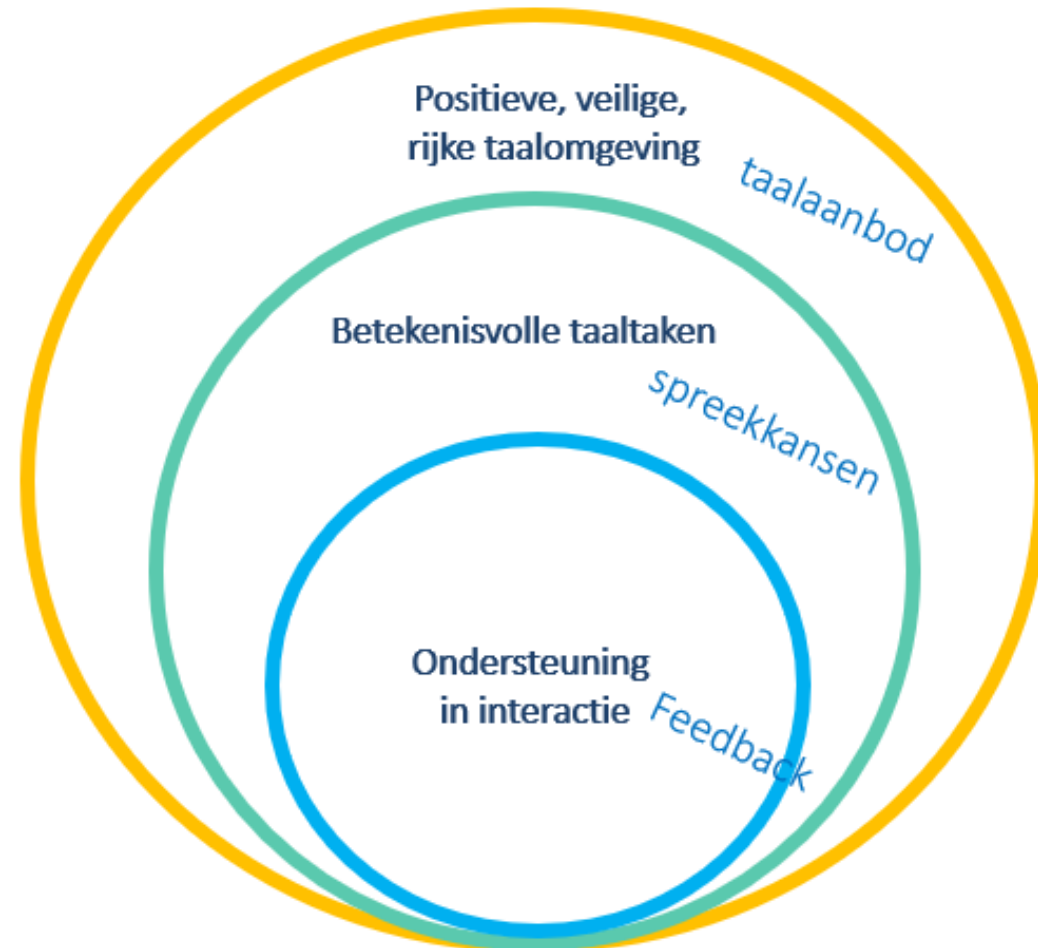

Op school – taalbewust lesgeven

Definitie :

Manier van lesgeven waarin elke docent - ook de niet-taaldocent - nadrukkelijk een rol speelt in het stimuleren en begeleiden van het proces van taalontwikkeling van studenten. Hierbij is veel aandacht voor **structuur en context, taalsteun en interactie** - zelfs in grote groepen.

Theorie van 3 cirkels

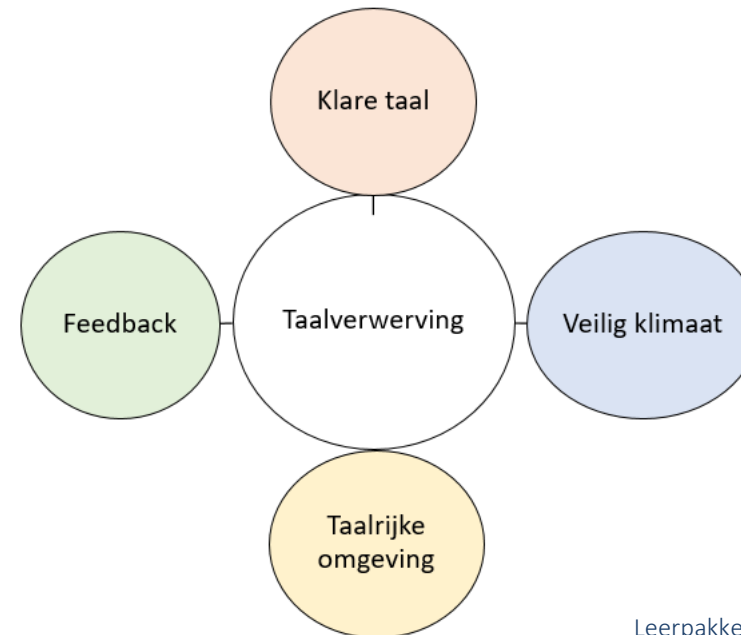
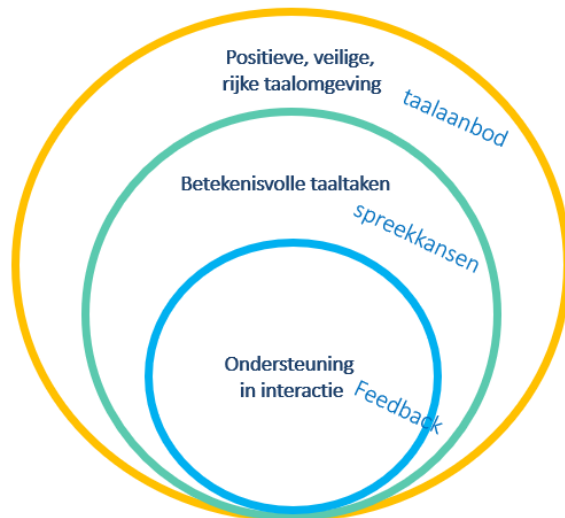

De drie pijlers van TOL

Context

Interactie

Taalsteun

Context

- ✓ In welke situaties moet de student taal gebruiken op de werkplek?
- ✓ Welke situaties vindt een student gemakkelijk/moeilijk?
- ✓ Wanneer kan een student oefenen en wanneer moet het correct zijn?
- ✓ Hoe kan een student zijn taal op de werkplek verbeteren?

Vorbereiding - Context

1. Student krijgt de opdracht zich voor te bereiden, en een taalkaak uit te werken
2. Student voert uit tijdens werkplek
3. Terugblik : opdracht wordt talig gescreend

In welke situaties is taal belangrijk op mijn werkplek?

1. Lezen – welke teksten moet een student goed kunnen lezen op de werkplek? (Folder? Website? Mails?)
2. Luisteren – Naar wie moet een student luisteren? Wie moet een student kunnen begrijpen? Wat moet een student doen met die info? (Vergadering? Collega? Cliënten?)
3. Praten – Met wie voert een student gesprekken op werkplek? Waarover? (Telefoongesprek? Aan het onthaal? Workshop?)
4. Schrijven – wat moet een student goed kunnen schrijven op werkplek? Voor wie? (E-mail? Folder? Brief?)
5. Aan welke andere taalactiviteiten denk je nog?

Wat vind ik gemakkelijk/moeilijk?

Taalsituatie	Moeilijk	Gemakkelijk	Voorbeeld
Teksten lezen			
Naar instructie luisteren			
Gesprekken voeren			
Teksten schrijven			
Presentaties geven			

Hoe verbeter ik mijn taal op de werkplek?

Taalsituatie	Wat?	Wanneer?	Met wie?
Teksten lezen	<ul style="list-style-type: none"> - Teksten mee naar huis nemen en rustig lezen - Woorden opzoeken - Hulp vragen - 		
Naar instructies luisteren	<ul style="list-style-type: none"> - Bedenken wat ik zal zeggen wanneer ik iets niet begrijp - Bedenken wat ik zeg als ik meer wil weten - Notities nemen 		

Hoe verbeter ik mijn taal op de werkplek?

Taalsituatie	Wat?	Wanneer?	Met wie?
Gesprekken voeren	<ul style="list-style-type: none"> - Bedenken met wie ik een gesprek ga hebben en waarover - Bedenken wat ik zeg wanneer ik iets niet begrijp - Bedenken wat ik zeg om het gesprek af te sluiten 		
Teksten schrijven	<ul style="list-style-type: none"> - Bedenken welke woorden ik nodig heb - Een plan maken voor hoe ik de tekst ga schrijven - Bedenken hoe ik de zinnen ga maken 		

Voorbeeld - oefenen op 'goed luisteren'

Wat is een goede luisterhouding?

- Maak oogcontact
- Knik af en toe met je hoofd
- Stel vragen
- Vat samen wat je hoorde, of trek een conclusie

Handige zinnen zijn :

- *Ja. Hmm. Oh?*
- *Wat bedoel je met...?*
- *Dus als ik het goed begrijp, dan ...?*
- *Is het dan ook zo dat ...?*
- *Ik snap het.*
- *Dat is leuk!*
- *Dat is vervelend...!*

Reflectievragen

Interactie

Kunnen studenten eerst kijken, dan doen?

Is er voldoende tijd voor taalproductie in interactie – ter voorbereiding van een opdracht?

Krijgen studenten de kans om hun kennis en voorkennis te verwoorden?

Verwoorden studenten oplossingen of uitleg bij de gestelde vragen?

Stellen studenten zelf vragen?

Nemen studenten initiatief om samen te werken met collega's?

...

Reflectievragen: hoe kan een student zijn taalvaardigheid op de werkplek verbeteren

- ✓ In welke situaties moet de student taal gebruiken op de werkplek?
- ✓ Wanneer kan een student oefenen en wanneer moet het correct zijn?
- ✓ Is er voldoende tijd om taalproductie voor te bereiden?
- ✓ Krijgen studenten de kans om hun kennis en voorkennis te verwoorden?

EN NU AAN DE SLAG

Taalcoaching op stage – Feedback

In te vullen door stagementor

Student :

Gesprekspartner:

Datum :

Wat liep goed tijdens het gesprek? Vink aan.

Gespreksverloop

Spreeken

Kan een gesprek goed beginnen, op gang houden en afronden.

Spreekt duidelijk verstaanbaar.

Houdt het doel van het gesprek in het oog.

Heeft over het algemeen een goede uitspraak.

Onderbreekt niet voortijdig en geeft mij genoeg kans om te spreken.

Spreekt niet te hard of te zacht.

Verduidelijkt wat hij/zij bedoelt als ik dat vraag.

Spreekt niet te snel of te langzaam.

Houding

Taalgebruik

Luistert actief.

Gebruikt de juiste aanspreekvorm (u/w, je/jouw)

Maakt voldoende oogcontact tijdens het spreken.

De woordkeuze past bij de situatie.

Reageert op wat ik gezegd heb.

Maakt weinig of geen fouten die de begrijpelijkheid in de weg staan.

Neemt notities.

De werkplek: ideale plaats voor ontwikkeling van communicatievaardigheden

Informeren, overtuigen, op de hoogte brengen, ergens bij betrekken, ...

Student: nieuwsgierig naar “hoe het eigenlijk moet”

→ imiteren

Dat VOORDOEN en NADOEN = profijt

Gesprekspartners met verschillende status, verschillende verwachtingen
(registerwisselingen, beleefdheid, snelheid, vlotheid, enz.)

Aanbevelingen

1. Het plaatje voor het praatje
2. Een video in het hoofd
3. Frequentie (herhaling) en variatie
4. De handeling steeds centraal
5. Van lagere naar hogere taalvaardigheid

5.

Afsluiter

Maak afspraken met de hogeschool

- Doelstellingen afspreken
- Doelstellingen communiceren
- Taalcoaching tijdens werkplek – (1u/week)
- ...?

Alles begint bij juiste
instructies ....

Dus ik zeg tegen mijn vrouw: "Gewoon langzaam de aanhanger in het water laten zakken tot de boot het water raakt. Echt, het is niet moeilijk...". "Doe ik voor je" zegt ze...

an.demoor@odisee.be
oznur.karaca@ap.be

**BEDANKT
VOOR UW**

AANDACHT, ZIJN

**ER NOG
VRAGEN?**